

**Сумський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 25
«Білосніжка»
Управління освіти і науки Сумської міської ради**

**К О Н С У Л Ь Т А Ц І Я
Р О Л Ь П Е Д А Г О Г А В Д И Т Я Ч І Й Г Р І»**

Гра — головна ознака дитинства, саме у ній як у провідній діяльності відбувається особистісний та психічний розвиток дошкільника, і саме в грі він потребує постійної підтримки з боку дорослого. Та чи завжди ми, педагоги, створюємо необхідні умови для розгортання ігрової діяльності малят? Чи правильно розуміємо свою роль? Поміркуймо разом.

Сучасна педагогіка пропонує досить широкий спектр інноваційних методів та засобів розвитку дитини, але самотність дитячої гри не можна замінити нічим. Гра насичує кожен день, кожен вільний від організованого освітнього процесу хвилину життя дошкільника.

Проте дорослі не завжди коректно визначають свою роль, своє місце в дитячій грі, намагаючись нав'язати малюкам власні сюжети і правила. Водночас гру в жодному разі не можна пускати на самоплив, необхідно навчитися розумно нею керувати, стимулювати ігрову діяльність вихованців, забезпечити, так би мовити, підготовчу роботу, що допоможе кожному самовизначитися в ігровій ситуації.

Що треба зробити для того, аби гра не була лише формальністю, а справляла справді розвивальний вплив, щоб малята мали змогу проявляти в іграх свій творчий потенціал?

ОРГАНІЗУВАТИ ІГРОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Першим кроком має стати створення якісного предметно-ігрового середовища, яке охоплює: ігрове поле, відповідне обладнання, іграшки, матеріали, необхідні для ігрової діяльності дітей.

Звертаючись до питання організації якісної гри, М. Шуть звертає увагу на такі завдання вихователя щодо забезпечення ігрового простору.

Завдання педагога

- Створити атмосферу безпеки, довіри, відкритості (довіряти дітям, забезпечити вільний вибір у проявах активності, максимальну відкритість).

- Розуміти й приймати світ дитини таким, яким він є для неї (спілкуватися на рівних, бути щирим).

- **Заохочувати малят до прояву емоцій та почуттів (наповнити зміст ігор доступними засобами для подолання труднощів; забезпечити наявність різнобічного, багатоваріантного ігрового матеріалу, варіативність розгортання ігрових дій).**

- **Надавати вихованцям можливість самостійно приймати рішення і брати на себе відповідальність за них.**

Водночас, щоб цей простір був справді сприятливим для розвитку дитини, необхідна доцільна помірنا участь дорослого. Адже нерідко ми можемо спостерігати серед купи іграшок безпорадного змученого малюка, який не знає, що з цим усім робити.

Саме тому особливу увагу слід звернути на ігрове обладнання та іграшки. Коли ми говоримо про якісні ігрові матеріали, то не маємо на увазі дорогі іграшки. Реквізитом може бути практично будь-що, створене людиною або природою. Але слід звернути увагу на те, що всі іграшки мають бути зручними та безпечними для малят, доцільними (не треба захаращувати гру масою реквізиту, варто добирати лише найпотрібніший, найефективніший); відповідними віковим та психологічним особливостям; поліфункціональними (нерентабельно купувати іграшки та матеріали лише для однієї гри, слід шукати різні варіанти, способи і сфери їх використання).

Проте зауважимо, що у групах раннього і молодшого дошкільного віку доцільно мати широкий асортимент іграшок, до того ж по кілька штук однакових, оскільки для дітей цієї вікової категорії вони — відправна точка творчої гри. У старших дошкільнят не іграшка визначає зміст гри, а навпаки, творчий задум і зміст гри впливають на добір іграшок. Тому в старших групах не варто мати багато однотипних іграшок, адже їх надлишок може притупляти ігровий інтерес, обмежувати дитячу уяву, винахідливість, що розвиваються при використанні у творчій грі предметів-замінників.

НЕ КЕРУВАТИ ГРОЮ, А СПРЯМОВУВАТИ ЇЇ

Організовуючи гру, вихователь не лише дбає про створення та оснащення ігрового простору з урахуванням віку дітей, а й вивчає їхні

інтереси, ігрові вподобання; визначає і застосовує прийоми залучення до гри, зацікавлення нею дітей; роз'яснює хід і правила гри, дії учасників; спрямовує та коригує ігрові дії вихованців та їхню поведінку в процесі гри, відзначає позитивні або негативні прояви у їхніх взаєминах, поведінці тощо. Все це вимагає від педагога знання вподобань дітей, рівня їхніх ігрових умінь, особливостей взаємодії у групі тощо. Саме тому розпочинати цю роботу доцільно з діагностики ігрових інтересів та вмінь дітей.

Окрему увагу в організації ігрової діяльності дітей дошкільного віку слід приділити збагаченню ігрового досвіду малят, адже їм іноді бракує навичок самоорганізації, планування ігрових дій, знання правил гри, способів урегулювання конфліктів або подальшого розгортання сюжету тощо.

Роль дорослого у самостійних іграх дошкільників специфічна. З одного боку, він уважно і тактовно спостерігає за учасниками гри, бережно ставиться до задумів дітей. З іншого, акуратно спрямовує їхній задум і дії, вдаючись здебільшого до непрямого керівництва (порада, підказка, запитання тощо). Створюючи проблемні ситуації, вихователь впливає на вибір дітьми ігрових дій, будучи при цьому рівноправним партнером.

Правила гри для вихователя

- Необхідно спілкуватися з дитиною у грі, озвучувати всі свої дії, надати малюку можливість грати в ній провідну роль.

• Слід сприяти створенню невимушеної атмосфери, не стримувати рухову активність дитини.

• Варто залучати улюблених персонажів з казок, мультфільмів, оповідань з метою підвищення інтересу малюка до гри.

• Не можна змушувати дитину грати в те, що їй видається не дуже цікавим, а особисто вам дуже корисним (якщо зацікавити дитину не вдалося, слід відкласти пропозицію до наступного разу).

• Не варто занадто захоплюватись і показувати дитині свою перевагу — так вона швидко втратить інтерес навіть до найцікавішої гри.

З метою збагачення ігрового досвіду малят та підвищення якості ігрової діяльності педагогам також варто звернути увагу на формування вмінь дітей обирати тему, вибудовувати предметно-ігрове середовище, розвивати сюжет чи план гри, розподіляти ролі та обов'язки, втілювати ігрові образи, знаходити можливості виходу з конфліктних чи спірних ситуацій тощо.

УМОВИ ЯКІСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- Чіткість та послідовність планування освітньої роботи з керівництва творчими іграми.

- Зв'язок між навчанням на заняттях, творчими іграми і працею, спрямований на задоволення потреби дошкільнят у грі.

- Складання перспективного планування підготовки ігор.

- Конкретизація вихователем ігрової ситуації безпосередньо підчас гри, з опорою на знання та вікові особливості дітей, конкретні обставини, досвід, тактовність, педагогічну майстерність.

Окремої уваги заслуговують сюжетно-рольові ігри, в яких діти мають змогу проявити творчість, відчувати свободу, програвати різні ситуації з життя, опановуючи соціальні ролі та моделі поведінки. З метою оптимізації процесу підготовки та проведення сюжетно-рольових ігор доцільно розробити картки-пам'ятки з описами основних компонентів запропонованої гри.

Отже, гра з дитиною передбачає активність, спостережливість, підтримку і розуміння. Щоб дитина відчувала радість життя, важливо забезпечити сприятливі умови для розвитку повноцінної гри. І потрібно для цього зовсім небагато — ставитися до дитячої гри з повагою та терпінням.